

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-tér, a hidkaputól kimenet balra a 23. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. n. kedden, esztörtökön és szombaton délelőtt. Ára évnagyre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. é. minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó hivatalnál kezelik.

A „nyitott” cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

K. KÖZLÖNY

1866-ik évi folyamára.

Előfizetési ára:

Egész évre . . . 12 forint o. ért.
Fél évre . . . 6 „ „ „
Évnagyre . . . 3 „ „ „

Tisztelt előfizetőink az előfizetési pénzeket kiadónk STEIN JÁNOSHOZ (bel-könyvkereskedése) méltóztatásuk beküldeni, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

A „K. Közlöny” szerkesztősége.

A követválasztásokról

II.

Sikerül vagy nem, az előbbi cikkünkben fejtegetett alapokon az értelmiségnek a jelöltek névze egyetértési, nem sokára a kolozsvári második, és a pozsoni ötödik törvény-cikk értelmében a választásról való intézkedések megteendők a megyebizottmányok által.

A törvény körülírta ezen intézkedések határait, itt csak azon kérdésekről szólunk, a melyek a különböző körülményekhez s befogásokhoz képest törvénytárgyat tárgyai lehetnek.

A pozsoni V. törvény-cikkben 30,000 lélekszám arányában, a megyékre nézve a követek létszáma ki van tűzve, s a 6-dik és 7-dik §-ban meghatározva, hogy minden egy követ, egy külön alakítandó választó kerületben választassék meg; a választó kerületek főhelyekkel együtt, a mennyiben ezek az 5-dik §-ban meghatározva nincsenek, a törvényhatóság közgyűlése állítja meg, kis gyűlés, vagy hol ez nem volna, alispányilag összehívandó küldöttség előmunkálata alapján.

A kolozsvári II-dik törvény-cikk szerint azonban Erdélyben a régi municipalis képviselőt hagyatott meg egyelőre, s a megyék nincsenek 30,000 lélekszám utáni követküldésre feljogosítva. Ezen helyzet természetes következménye lón az, hogy itt a választókerületek alakítása törvényileg meg sem is rendeltetett, s ezen alakításra való jog csakis azon esetre lón fentartva a választókerületre való beosztás, ha azt a rend érdeke úgy kívánja.

Ezen homályos 8-dik § így szól: „A hol a törvényhatóság a szózatolás közbeni rend fentartása érdekében szükségesnek látja, minden egyes követ választására külön választókerület alakíttatik, tekintettel a terület és népességi arányra.”

Homályosnak mondjuk e cikket azért, mert annak meghatározását, ha a választókerület alakítása a rend érdekében szükséges-e, a törvényhatóságra bizza ugyan, de hogy ezen kerület megalakítása ki által történjék? azt nem határozza meg.

Azonban ezen II. t. cikk 10 dik §-a szerint minden a választás körül előforduló nehézségek elhárítása, s a szózatolás közbeni rend fentartására szükséges intézkedés a kormányzókra bízatik, a ki csakugyan utasítva van az 1848-dik évi pozsoni 5-dik t. cikk rendszabályait szem előtt tartani.

Ehez képest a kormányzók kiadhat oly utasítást, hogy ott, a hol a megye közgyűlése a választókerületekre osztás szükségét, nyilvánítaná ki, a közigazgatás élén álló tisztviselő által összehívandó bizottság tervet dolgozzon, de a megalkatását, s elhatározását jog mindenesetre az V. törvény-cikk szerint a megyebizottmányt illeti.

Ily felosztás azonban, csakis a közrend fentartása érdekében indokolható, miután ebben a választásra nézve tagadhatlan sérelem rejlik; miután nálunk a szavazati jog nem 30,000 lélek után gyakoroltatván még most, az annál sokkal népesebb székely és megyei hatóságok választói el volnának zárva attól, hogy két követre szavazhassanak, holott ez némi kárpótlással szolgálhat azon hátrányért, hogy igen sok helyen nem 30 ezer, hanem 50—60 ezer lélekre esik egy képviselő.

Általában Erdélyt egy kolozsvári, mint a pozsoni törvény-cikk értelmében sincs azon arányhoz képest képviselve, a mint a királyság többi részéhez úgy területileg, mint népességileg áll.

Minthogy azonban az 1848-i választási törvény csak intermalis, s azt kérdésen kívül egy szabatosabban kidolgozandó választási törvénynek kell jövőben fölváltania, e részben Erdélynek semmi aggodalmi nem lehetnek, mielőtt egysége, s ez egység által önként folyó politikai hasonlósága teljes érvénybe fog lépni.

Részünkről mindaddig, míg a megyei és székhatóságokra nézve a követküldési jog nincs lélekszámhoz kötve, a választókerületekre osztás elvét a választó jogára nézve hátrányosnak látjuk; a mi csakis a rend, és esend-fentartás érdeke által lehet indokolható; s éppen ez érdeken sokkal előnyösebb azon nálunk gyakorlatba vett intézkedés, hogy a nagyobb népességű törvényhatóságokban a választók járásokként rendeltetnek be a szavazásra, ámbár mi megvalljuk, hogy ezen intézkedés permanentiáját nem óhajtánók, de ez önként is elenyészik, mielőtt a megyék határozott lélekszám utáni választókerületekre fognak felosztani.

A járásokonkénti szavazást egyebekben kívülről azért sem szeretjük, mert ily uton a képviselői választásnak a törvényben megjelölt egy szebb, és nemesebb módját nem lehet kivinni.

A pozsoni V-ik t. cikk 27-ik §-a azt rendeli, hogy a központi választmány elnöke a közp. választmány által meghatározott s előre közzé teendő órára hívja meg a választók gyűlésezt.

E gyűlekezeten akármely választó egyének joga van az országgyűlési követ-ségre egy egyént ajánlani.

Ezen jog gyakorolhatása tehát kizárja azt, hogy a választók járásokonként bívassanak meg a választás gyakorlatára.

A 30-ik § szerint ha a jelöltben a választók véleménye összpontosulni látszik, akkor az elnök azon kérdést intézi a választókhoz, ha a jelölt egyben közakarattal megnyugosznak-e? s ha 10 választó szavazatot kívánna, akkor szavazat alá bocsátja a választást, ha pedig ily kívánság nem nyilvánulna, akkor a választás közfelkiáltás utján végrehajtottnak tekintetik.

Ezen eljárás felettébb előnyös, mert többen lehetnek, a kiket oly általános közbizalom környez, hogy megválasztatására nézve semmi ellenvélemény sincs. Miért farsztani tehát ily esetben rendre szavaztatással a választókat, s miért töltetni és töltetni a drága időt, s vesztegetni a papírt a szavazatok felírásával.

Nálunk, a hol a taxás helyeket kivéve, minden hatóság két egyént választ; meglehet, hogy ily általános megnyugvás csak egyik jelölthe nézve történhetik. Ez esetben is könnyítve van a dolog, a mennyiben a szavazat csak a másik egyénre történvén, annak beírása s számbavétele félannyi időt kíván.

Nem tudjuk, mennyiben akarják jövőre nézve igénybe venni a közrend fentartása érdekében járásokonkénti szavazás elvét, annyi bizonyos, hogy az a törvénybe ütközik annyiban, a mennyiben elzárja annak lehetőségét, hogy a jelöltek a választó gyűlés előtt ajánl-tassanak, és módja legyen az összes választó gyűlésnek képviselőjét közfelkiáltás utján kiáltani ki, s ezáltal megmenteni úgy magát, mint másokat a pusztá idővesztéstől; már pedig akkor, mikor a választandó egyéniségekben az összes közvélemény ki van egyezve, valószággal egészen fölösleges azon napokra terjedő választási eljárás, a mit a törvény főképp azáltal szab meg, hogy nem titkos, hanem nyilvános szavazatot rendel meg, és így a szavazó és megszavazottak nevét kell papírra tenni, a mely eljárás nyílt-eit eléggé megmérhetni abból, miképp akár-hány törvényhatóságnak van, főképp a székelyföldön, a hol 10—14 ezer szavazó ad-hatja szavazatát, s a hol így a nyilvános szavazás lehetetlen.

Nézetünk szerint, hogyha az értelmiség teljes számával összegyűjtött előleges konferentia a jelöltekben kiegyezik, akkor a közigazgatás tisztába jöhet azzal, hogy választási viszály nem fog kiütni, s ez esetben nincs is szükség arra, hogy a választás járásokonként történjék. Ekkor a tusakodó pártok nem küzdenek abban, hogy minél több választót összevonjanak, s így az összesen összehívandó választók létszáma bizonynyal

nem fog annyira menni, a mennyit korteskedések esetében csak egyetlen járásból is kifejtetheti.

És így ily egyetértés esetében a törvénynek a rend s esend érdekében minden aggodalmak nélkül eleget lehet tenni, és a választást közfelkiáltás utján egy óranegyed alatt végrehajthatni.

Hogy ily egyetértés történhet-e a népesebb megye és székhatóságokban? azt nem tudjuk. A helyzet és körülmények józan megfontolásának feltevése azonban feljogosít minket ezen reményre is. De városaink s taxás helyeink mindenestre remélhetünk békés és egyetértő választásokat, mint a hol a választók létszáma sokkal csekélyebb, s ezen kívül az értelmiség nagyobb csoportosulása által a közvélemény compactabban fejlődhetik ki a szép egyetértésre.

Ez okból úgy hisszük, szükséges lehetett felemlitenünk a törvény azon üdvös és szép rendszabályát, hogy a választás közfelkiáltás utján is végrehajtható ott, hol a választók közül legalább is tíz egyén a szavazás hosszadalmasabb processusát nem sürgeti.

Szólunkunk kell még egy kérdésről, a mi a választás folyamata alatt törvényhatóságainkban valószínűleg felmerülend. Ez a honoratiorok személyes befolyásának kérdése a választásoknál.

E részben a kolozsvári II-dik törvény-cikk csak a városokon ad választási jogot a honoratioroknak mint olyanoknak, a megyéken és székekben nem, kivéve az oly városokra nézve, a melyek választási jogukat a megye vagy szék-hatósággal együtt gyakorolják, minők p. o. Enyed, Torda, Dézs, Régen stb.

Az ily megyékbe tartozó városok választói a II-ik t. cikk 4-ik §-a szerint, ugyanazon censushoz képest jogosítvák a szavazatra, mely a 3-ik §-ra a külön autonómia városokra nézve megállítatott, következésképp az ily városokban lakó honoratiorok, tudorok, sebészek, ügyvédek, mérnökök, akadémiai művészek, tanárok, magyar tudós társaság tagjai, gyógyszerészek, lelkészek, iskolatitkok, minden jövedelemre való tekintet nélkül szavazási joggal bírnak a megyei választásoknál is.

Ellenben a törvény e jogot nem terjeszti ki a falu helyeken lakó honoratiorokra, ezek tehát a 4-ik § a) pontjának rendszabálya alá esnek, s csak annyiban választók, a mennyiben régebbi törvény szerint e joggal bírtak, azaz, ha nemesek vagy a nemesi joggal hivatalaiknál fogva bíró papok és benn a megye kebelében saját birtokuk van, mert valamint a birtoktalan nemesek, úgy a birtoktalan lelkészeknek is, magára a nemesi jog használatára nem adott választási jogot, ha a hatóságban saját birtokkal nem bírtak.

Előjegyzés. A múlt számunkban „Hivatalnok és képviselő” czim alatt megjelent vezércikk harmadik hasábján egy lényeges tétele kihagyatván, az egész mondat értelme zavarossá lett. Kiigazítjuk eképp: „Fox elfogadtatá az ugynevezett „contractor bill” t. melylyel a parlament mindazon tagjai kizárattak, a kik az állam áruszerződéséinél érdekelve voltak.”

Követi jelentés.

M. Vászárhely volt képviselői Dózsa Elek és Dózsa Dániel a legutóbbi kolozsvári gyűlésről, az országgyűlési napló melléklete mellett, az alább írott jelentést küldék meg azon nemes város főbírájához, azon kéréssel, hogy módot találjon ezen jelentést képviselőik tudomására juttatni.

Midőn Maros-Vászárhely tisztelt választó polgárságától képviselői megbízatásunkat elfogadtuk, tisztában voltunk azzal, hogy megbízatásunk nem terjed ki a törvényhozási legszentebb jog gyakorlata, miután az 1848 diki törvényhozás Erdélyt az anyakirálysággal egyesítette, hozott és szentesített pozitív törvény által, melyen Erdélynek, mint az egyesült közös királyság egyrészének, semmit is változtatni vagy módosítani még ezen esetben sem állott volna hatalmában, ha a törvények fenbegták volna e területen a külön gyűlésesség jogát; annyival kevésbbé elegyedhetett pedig egy erdélyi gyűlés a törvényhozás vagy módosítás tényébe, mert már 1848-ban, a mint az egyesült törvénye kimondottat, Erdély további ország állása megszünt s ő Felsőlegének, a magyar királynak, akkori személyese által Erdély utolsó országgyűlése örökre bezárattott.

Meg voltunk győződve, hogy M. Vászárhely alkotmányos érdeklő polgársága nem más célból bizta reánk a képviselői jogot, mint abból, hogy egy külön erdélyi országgyűlés illetéktelenségét, s az Erdély és Magyarország egyesítéséről hozott pozitív törvény sérthettségét magunk s képviselőink részéről is kinyilatkoztathassuk.

Az erdélyi területen fekvő s választási joggal bíró hatóságok képviselői összejött Kolozsvár szabad királyi városba, s ő Felsőlegének az unio revizorjáról szóló legfelsőbb leiratát higgadt tanácskozás alá vette.

Két kis töredék elszakadt a legitimitás azon zászlója alól, mely a honpolgárok kötelességeit pozitív törvények által szabja meg, s a mely törvényeket kötelezett esküjénél fogva minden honpolgár tisztelni, szolgálni s védeni köteles.

Még e töredékek sem tagadták meg az egyesülés szükséges voltát, az arról hozott törvény létezését sem vonták kétségbe, csak oly formahiányokban kerestek ellenérveket, a melyek sem a törvény, sem a józan okosság bírálata előtt meg nem állhatók; vagy oly előzményekre hivatkoztak, a melyeket a jogfolytonosságnak a trón magassárol kimondott elve saját meghamisíthatlan természeténél fogva visszautasít.

A kimondott nagy elvnek megvoltak azon természet s következményei, az őszes e terület képviselői, sőt mekkor állítani, az összes Erdély nagy többségének törvényeket tisztelő alkotmányos irányát igazolták.

Az erdélyi összehívott tanácskozás nagy többsége egy értelemmel mondotta ki, hogy Erdély az 1848 ki kolozsvári I-ső és ugyanazon évi pozsoni VII dik törvény-cikknek értelmében az anyakirálysággal egyesítve van, s ezen közösen elismert, szentesített s gyakorlathoz is vett törvényt megsemmisíteni Erdélynek sem szándékában, sem hatalmában nem áll, sőt annak bármely módosítására vagy magyarázására egy külön erdélyi gyűlés sem minemű illetékeséggel nem bír.

Ezen kinyilatkoztatás alapján esedezett a tanácskozmány ő Felsőlegéhez intézett alázatos feliratában, miképp méltóztatassék ő Felsőleg Erdély törvényes képviselőit a törvény által kijelölt közös országgyűlésre meghívni.

Ő cs. kir. ap. Felsőleg azon alkotmányos irányból kifolyólag, melynél fogva feljütemelkedve a birodalmi pártoknak annyi romlást okozott harcain, trónját és koronáját a historiai jog és a pragmatica sanctio egyedül biztos és feltörhetlen alapjaira visszahelyezé, kegyelmesen fogadta Erdély többségének törvényes nyilatkozatát, s mult évi december hó 25-éről kelt legkegyelmesebb leiratában kijelentette, hogy Erdély törvényes képviselői az 1848-ki törvények értelmében Pestre meghívattak.

Habár ezen felsőleges leiratban az unio törvények megvalósítása a birodalmi közösség nagy és fontos kérdéséről függővé tétetik, ez nem döbbsent meg minket arra nézve, hogy az alkotmányos többség vívmányára önérettel s egy jobb jövőben vett reménnyel, s a királyi Felsőleg határozott alkotmányos irányába s törekvésebe vetett hazafias bizalommal tekintünk.

Magyarország polgárai a magyar korona függetlensége s integritása batárain belül, a pragmatica sanctio által örök időkre megállapított kötelezettségeink értelmében mindig elismerték a közös dynastia általi nagyhatalmi egységét azon birodalomnak, melynek batárait kölcsönösen védelmeztük, s nagyhatalmi állását évszázadok óta s az osztrák császárság népeivel vállvetve tartottuk fenn.

A birodalom nagysága, virágzása s európai fénye a mi érdekünk is, kik szövetkeztvén a közös dynastia által ez európai nagyhatalmasságnak hasonfelét képeztük.

Nincs kétségünk ennél fogva, hogy az előtérbe állított közös kérdések valamiképp, és a mennyiben a történelmi jogban gyökereznek, azonképp a történelmi jog alapján és batárai közt megoldhatók, s csak is ezen alapokon megoldása válhatik minden alkotmányos honpolgárra nézve kötelező erejűvé.

Mi tehát, midőn tüzhelyeinkhez visszatértünk, egy kétségbevonhatlan vívmányt víztünk haza választóinkhoz. Fülelevenítettük tetszhalottjából az 1848-i egyesítési törvényt, s Erdély ma azon szerencsében részesült, hogy a magyar királyság közös országgyűlésére képviselőit megválasztani a magyar királyi Felsőleg által meghívott.

Ha tizenhét év keserű tapasztalataival szemben az alkotmányos álláspont ezen vívmányát mér-

legbe vetjük, úgy tudjuk annak valódi horderejét leghiggadtabban meghatározni.

Nincs még minden kiviva, de bizunk az uralgó Felső atyai kegyelmében, bizunk a mostani jobb irányú kormány bölcsességében, bizunk az ország közös képviselőinek higgadságában és mér-sékletében, s bizunk a nemzetek tapasztalatai által hozott alkotmány örök igazságában, hogy annyi nemes törekvés s annyi felkeltett remény, mely legközelebből a birodalomnak egy új korszakát látszott megnyitni — megbeszélés nem fog.

Midőn hiszünk, hogy bizalmunkban s reményünkben tisztelt választóink is osztoznak, egy-szersmind meg vagyunk győződve, hogy a helyzet egész komolyságát felfogva, várak azon fontos joggyakorlat napjára, melynek folytán M. Várhely tizenhét évi távollét után újból képviselői által a közös országgyűlésen jelen lehet.

„Mitte sapientem et nihil dicas ei“, ezen a helyszínen találó velős mondat mellett küldé meg képviselői mandátumunkat a kolozsvári gyűlésre Maros-Várhely érdemes főbírája; ha e mondat tulhizelő volt reánk vonatkozólag, de helyes irányul szolgál a választókra nézve, midőn választott-juk tulajdonait akarják meghatározni.

Midőn követi utasítások ma nincsenek, a vá-lasztandó képviselőre pedig az országok s népek sorsát eldöntő kérdések feletti tanácskozáskor rend-kivüli fontos kötelessége vár; tiszter fontolandja meg minden választó polgár, kire adja szavazatát, mert királyságunk, birodalmunk s benne az egyes polgárok sorsa felerészben, sőt mondhatni legna-gyobb részben Magyarország képviselőinek bölcsé-ségétől, törvénytudásától, politikai higgadságától függ.

És midőn ezennel tisztelt választóinknak ben-nünk helyezett megtisztelő bizalmaért köszönetün-kezt nyilváníttuk, s megbízásunkat visszanyújtjuk a t. választó polgárság kezébe, hogy azzal újból a bizalmára legérdemesebbeket tisztelhesse meg; kér-jük nemzetünk Istenét, hogy azon szerencsés kez-demény, mely minket a remények útjára vezetett, annyi türelem, szenvedés, de mindig elhatározott kitartás után — hozza meg hazánk javára az óhaj-tott eredményt. Legyen béke a birodalomban és a honpolgárok kedélyében, hogy így a polgári jólét és előhaladás útján biztosan haladjunk hazánk mind jobb és boldogabb jövője felé.

A pesti országgyűlés.

Képviselőház.

V. dík ülés. — Január 10. diki.

Elnök: Szentiványi Károly. — Tollvi-vő: Dimitrievics Milos. — Szójegyző: gróf Ráday László.

A IV. ülése jegyzőkönyve részben Mihályi P., részben Csengery Imre által felolvasatván, hitelesítették, Deák által indítványozott lényegtelen változtatással.

Elnök. Van szerencsém a tisztelt háznak be-mutatni a Felsőház által országprímás ő eminenciá-jának kezeimhez juttatni rendelt s a ház-alakulás napján általam átvett országgyűlési iratokat.

Felolvasatik a februári patens első része.

Az okmány halkhang, gyors felolvasását elein-te gyakori „halljuk“ szakítja félbe, aztán mély csend és figyelem követi.

A birodalmi alaptörvénynek a ház nem kíván-ja felolvasatását.

Felolvasatik az 1860. október 20-ki diploma.

Felolvasatik a horvát országgyűlés 1861. oct. 9-ki határozata a magyar korona társ-országainak Magyarországhoz viszonyai felett.

Midőn e határozat felolvasását a ház nagy figyelemmel végig hallgatta volna;

Deák Ferencz: Ezen iratokat a Felsőház a trónbeszéd mellett küldte ide, és azt hiszem, hogy azok tárgyalás alá akkor lesznek veendő, mikor a ház, a verificációk bevégezése után, a trónbeszé-det fogja tárgyalni, és az arra adandó feleletről ta-nácskozik. A Horvátországra vonatkozó iratokat pe-dig — meglehet — a borvátok ittlétekor, vagy ak-kor, midőn azon kérdést tárgyalás végett elővesz-szük; most azt hiszem legjobb lesz csupán ezen iratok kinyomatását elrendelni. (Általános helyeslés.)

Elnök: Ki fognak nyomtatni, mint ország-gyűlési irományok, és a maga idejében tárgyalatni. Fiume közöské aláírásával ellátott levelet bátor vagyok bemutatni a fumei bizottmány részéről, mely-ben a bizottmány Fiumének Magyarországgal köz-vetlen unióját kéri. (Éljen) mint a melytől boldog-ságát várja Fiume. (Éljen). A levél felolvasása után ismét harsány „éljen“. Ez szintén kapcsolatban van az előbbiekkal, és ennél fogva annak tárgyalása is oda kerül. Ez irat közöltetni fog a felsőházzal is.

Az okmány, a levélírók kívánatahoz képest, a felsőházzal tétetik át.

Elnök: A képviselők által netalan igényelt előlegek teljesítésére, a dec. 21-diki zárt-ülés foly-tán 100,000 forint tétetett le a ház pénztárába, mely Lisznyai Gedeon ur kezeltése alatt, a megyeháza-nál biztos helyen őriztetik. Egyszersmind méltotza-gott a zárt-ülés azt is határozni, hogy az ország-gyűlés költségeinek megállapítása végett bizottmány küldessék ki. Mikint alakíttassék meg e bizottmány? (Az elnök javallja.) Annál fogva én ezennel javaslat-ba hozom a költségvetési 7 tagú bizottmányba Be-zerédi László, Nyári Pál, Lónyai Menyhért, Rajner

Pál, gr. Rádai Gedeon, Ürményi József, és Vlád Alajos urakat.

Kérdést tesz az iránt, hogy a naplóbíró 20 tagu, és a kérvényezési 15 tagu bizottmány tagjait is azonnali javaslatba hozza e, vagy szavazat alá bocsátja?

A ház Madarász indítványára elhatározza, hogy mindkét bizottmány tagjai a holnap gyűlésre be-adandó szavazat-ívek által választassanak.

Felolvasatik az elnökség által, Emich Gusztávval a ház irományainak kinyomatása iránt kö-lött szerződés, és azzal együtt, mely Gregus Ágost-tal a napló szerkesztése iránt, valamint a gyors-írókkal kötöttet is Bónis indítványára a költségve-tési 7-es bizottmányhoz tétetik át.

Elnök: a ház alakulása után következő ma-gán kérvények adattak be hozzá:

Kalmár János szabadkai refórmált tanár pa-naszkodik, hogy a városi hatóság eltiltotta a tanítás folytatásától, míg az egyház annak folytatására uta-sítja. Ily helyzetben kéri a ház vég-érvényes in-tézkedését.

Néhai Edelspacher Mátyás es. tábornok öz-vegye felhívja a házat, hogy a férje után maradt, mintegy 14,000 darabból álló éremgyűjteménynek a nemzeti muzeum számára megvásárlását eszközölje.

Deák. Mindkét petitionnak a betes bizottmány-hoz áttételét javallja, azon megjegyzéssel, hogy az, minőn a nevezetes Edelspacher gyűjtemény meg-vásárlására február végeig van határidő tűzve, az erre vonatkozó petitionnak legelől tárgyalására uta-síttassék. (Elfogadtatik.)

Elnök. Azonnal vagy csak később kívánja-e a ház kilencz osztályba alakulását? (A verificációk bevégezéssel.)

Választásokra vonatkozólag következő képvi-selők ellen adatott be, és van még elintézetlen peti-tio:

Varró Sámuel, Moesári Lajos, Döri Ádám, Opicz Sándor, Kuba János, ifj. b. Ambrózi Lajos, Maróthi János, Popovics Desseanu János, b. Perényi Zsigmond, Kaucz Gyula, Besze János ellen, Ken-de Kanut, Fischer István, gr. Czebrán László, Si-pos Ferencz, Lukumich Mihály, Hrabovszky Zsig-mond, Markovics István, Hertelend György mellett, Joannescu Demeter, Halász Boldizsár, Zerdahelyi Imre, Manojlovics Milos, Vojnic Barnabás ellen és mellett.

Az előadók által alakult állandó 9-es bizottmány-nak átadandó kérvények jegyzéke: László Imre, Babarzi Antal, b. Kandó Kálmán, Majthényi Jó-zsef, Pelei Lajos, Décei László, Medán Endre, Ni-kolics Tódor ellen.

Bónis felszólalása folytán élénk vita fejlődött ki az iránt, hogy a petitiók kiadásának-e az i-gazoló bizottmányoknak megvitatás és véleményezé-s végett, vagy egyenesen a ház által intéztessenek el? Az esztályban tárgyalás mellett szóltak Som-sich Pál, Madarász József, Tóth Lőrincz, Szentki-rályi Mór, Bezerédi László, b. Luzsénzki Pál, b. Podmaniczki Frigyes, gr. Rádai Gedeon, Szél Jó-zsef, és Tisza Kálmán; ellene Bónis Sámuel, gróf Keglevics Béla.

Tóth Lőrincz különösen a kérvények egész élességükben nyilvános tárgyalását véli kerülendőnek.

Tisza Kálmán nem tulajdonít a dolognak nagy fontosságot, azonban az 1861 diki előzményt követni óhajta.

Szentkirályi a különböző véleményeket véli az országban tárgyalás által egyeztetetni.

Elnök a kérdést felállás általi szavazatra bocsátja, s a ház tagjai kevés kivétellel felállván, a kérvényeknek különbség nélkül, osztályonként elő-leges tárgyalása elhatároztatik.

Elnök. Időközben néhány már igazolt kép-viselő választása ellen is adatott be kérvény. Ki-vánja a ház ezek fölolvását.

Bónis. Igazolt képviselők ellen utólagosan beadott kifogások és panaszok ugyis érvénytelenek, annál fogva ezek felolvasása ellen nyilatkozik.

Elnök. Ez irományok tehát irat-tárba tétet-nek, hogy az illetők, mint érvényteleneket, onnan visszavehessék.

Az elnökséghez, alakulás után, következő kép-viselők adtak be megbízó leveleket, s választási jegyzőkönyveket: Babarzi Antal, b. Bánffy Antal, b. Dobóczki Ignác, Mocsonyi György, Német Ká-roly, Kandó Kálmán, Svastics Gábor, Nikolics Tó-dor, Majthényi József.

Egy irat adatott be az elnökséghez, melyben 20 képviselő, b. Eötvös József, Fest Imre, Patai István, Ivánka Zsigmond, Trefort Ágost, Tóth Vil-mos, Somsich Pál, Beniczki Gyula, Zerdahelyi Imre, Justh József, Salamon Lajos, Dimitrievics Milos, Talabér Lajos, Popovics János, Varga Antal, ez tilés végén zárt-ülést kíván tartatni. Annál fogva el-nök a nyilvános ülést ezennel bezártnak nyilatkoz-tatja, és felkéri a tagokat, hogy 10 perc múlva zárt-ülésre ismét összegyűljen szíveskedjenek.

Ezzel a gyűlés eloszlott.

Az alsóház ülése január 11-kén.

Az elnök 10 óra után megnyitván az ülést, Joannovics Györgyöt szólítja fel a mai ülés jegyzőkönyvének vitelére, Tóth Vilmost pedig a szók feljegyzésére.

Dimitrievics Milos felolvasván a mult ülés jegyzőkönyvét, az elnök a következőképpen foglalta össze az ülést. Ezen gr. András Gyula jelenti, hogy

a képviselőház egy 6 tagból álló küldöttséget, s azzal együtt őt, mint a ház alelnökét, azzal bízta meg, hogy a főrendi tábla küldöttségével egyetem-ben ő enja a hgrímás vezérlete alatt ő Felsőgé-nek a Császárnénak születésnapja alkalmából, mind-két ház tisztelete s üdvözlésének legyenek tol-mácsai. Bemutatja tehát a mondott beszédek szó-sze-inti szövegét tartalmazó irásbeli jelentést.

E jelentést Tóth Vilmos jegyző felolvasta. Midőn a Császárné ő Felsőge által magyar nyel-ven elmondott beszéd felolvasatott volna, a ház zajos éljenzésben tört ki.

Az elnök erre a ház általános örömrésztét tolmácsolta s azon reményt fejezte ki, hogy nem-sokára a baza fővárosában lesz szerencsénk tisz-telhetni ő Felsőgét a Császárnét. Végül ő Felsőgeik éltetésével fejezte be szavait.

Az elnök jelenti, hogy legújabbán Babes Vincze, Mocsonyi Sándor és László Imre nyuj-tották be megbízó leveleiket. Kérvények érkeztek: Babes Vincze, Szemző Nándor és László Imre el-len. Ezekon kívül jöttek még kérvények több i-gazolás alatt levő képviselő ellen és mellett, nem említve a már igazoltak ellen érkezetteket.

Továbbá jelenti az elnök, hogy két folyamo-dás érkezett Arad megyéből. Az egyik a középponti választmány eljárására vonatkozik, s illetőleg az arad megyei összes választások ellen van intézve. Kéri tehát, hogy mily eljárást kövessen.

Nyári Pál indítványozza, hogy a 6 osztály elnöke és előadói küldetnének ki, s így a cél el lesz érve.

Az indítványhoz hozzászóltak még Bonis Sámuel és Szentkirályi Mór.

Vlád Alajos egy osztályhoz kívánná utasi-tatni mind a hat képviselő igazolásának kérdését.

Végül a ház Nyári indítványát fogadta el Ghyczy Kálmán és Bezerédi László módosítványival.

Az elnök erre kimondja a határozatot, hogy a mennyiben a panaszok általánosak, és a köz-ponti arad megyei választmány eljárása ellen van-intézve, a 6 osztálynak az előadók és elnö-kökből alakult bizottmányának fognak átadatni, és ez a bizottmány csupán erre nézve fog jelentést tenni és pedig előlegesen, midőn még az egyes követek igazolása elő nem adatott.

Ezután felszólítja az elnök a képviselőket, hogy szavazzanak a napló-bíró és petitional's bi-zottmányokra.

A szavazás osztályok szerint történt, s ered-ménye holnap fog kibirdettetni.

Az elnök felszólítására a kilenczedik osztály előadója gróf Rádai László jelentést tesz az első osztály megbízó leveleinek megvizsgálásáról. Az osztályhoz utasított 34 közül 28 képviselő megbízó levele kifogástalannak találtatott, s ellentük kérvény sem adatván be, igazoltattak.

Ács Károly pestmegyei szent-endrei képvi-selő jegyzőkönyvét az osztály rendben találta. A jegyzőkönyv végén az ellenpárt nevében tett óvás indokolatlan. A választás ellen benyújtott kérvény-ben kifogást tesznek az ellen, hogy két összeíró küldöttség volt kiküldve a kerületbe. Az osztály e kifogást alaptalannak tartja, minőn a törvény nem tiltja, hogy két összeíró választmány küldessék ki, s Pestmegye ez eljárást követte már 1848-ban és 61-ben is. Az osztály a többi vádat is indoko-latlanoknak találván, Ács Károlyt igazolt képvi-se-lőnek kívánja tekinteni.

Zsedényi Eudárd előbb még az összeíró küldöttség jegyzőkönyvét óhajtaná a ház elé ter-jeszteni, minőn kitűnt az, hogy az összeírás be-fejezése után nem juttatták tudomására az illetők-nek, hogy elmozdítottak a választási jogtól, s egy-szersmind figyelembe vétetni azt, hogy az összeíró küldöttség a szavazatképesség megítélésében nem követett egyforma eljárást, minőn néhol 800, más-hol pedig 300 frt tökétt vett fel alapul.

Tisza Kálmán erre megjegyzi, hogy ki le-het venni az ügy állását a jegyzőkönyvből. Az el-nök eljárást maga az ellenpárt is jóváhagyó és tapintatosnak ismeri el. Az elmozdítottaknak módjuk volt elmozdításuk okáról is értesülni. A 800 és 300 frtos censusra vonatkozó vád pedig nincs indokolta, s különben is a törvény maga 800 és 500 frtos tökétt, továbbá 1/4 telket emlit, s így ez még magyarázatra adhat okot.

A ház erre szavazást kívánván, az elnök fel-tezi a kérdést, valjon elfogadja e a ház az osz-tály véleményét?

A ház igen nagy többsége felállással igen-lőleg válaszolt, s így Ács Károly az igazolt képvi-selők sorába lépett.

Gyene Károly szatmárvárosi képviselő megválasztásánál több hiba fordult elő. A kér-vénybea panaszlólag felemlített titkos szavazást ugyan az osztály nem tekint indoknak, minőn a törvény nem tiltja világosan a titkos szavazást, s gyakorlatilag a ház már 1848. és 61-ben is i-gazolta a titkos szavazással megválasztott képvi-se-lők sorába lépett.

Gyene Károly szatmárvárosi képviselő megválasztásánál több hiba fordult elő. A kér-vénybea panaszlólag felemlített titkos szavazást ugyan az osztály nem tekint indoknak, minőn a törvény nem tiltja világosan a titkos szavazást, s gyakorlatilag a ház már 1848. és 61-ben is i-gazolta a titkos szavazással megválasztott képvi-se-lők sorába lépett.

Többen, nevezetesen Tóth Kálmán, Madarász József, Szász Károly stb. megsemmisítést indítványoztak, minőn nézetük szerint elvitázhatlan törvénytelenység történt.

Szavazásra kerülőn a dolog, a ház többsége felállással az osztály véleményét fogadta el, s viz-szálatra Lator Gábor képviselő küldetett ki Gyene Károly tagsági joga a vizsgálat befejezéséig meg-marad.

Ezen a legérdekesebb igazolási esetek egyi-ke került tárgyalás alá.

Hrabovszki Zsigmond Fegyverháza város képviselője, különben helytartótanácsos, 71 általá-nos szótöbbséggel választatott meg. Jegyzőkönyve rendben találtatott, azonban a megválasztása el-len benyújtott kérvény lényegileg hivatali visszaé-léssel és a legbűnösebb korteskedéssel vádolja. Az osztály e vádat sok tekintetben indokoltan találta, s ennél fogva vizsgálatot kér kiküldetni.

Többen az osztály véleményét pártolták, de mások egyenes megsemmisítést indítványoztak.

A kérdést illusztráló nevezetesebb beszédek itt következnek.

Dedinszki József: T. ház! Eltérő vélemé-nyem van az osztálytól e tekintetben, és az abban áll, hogy én a vizsgálatot feleslegesnek, és a vá-lasztást egyszerűen megsemmisítendőnek tartom. — Bebizonyított tény az, hogy a megválasztott követ magas hivatali minőségében oly ügyben járt el, a melynek elhatározásától függ az, hogy az egyik fél valamit kapjon, a mit a másik bir. Midőn va-laki ily minőségben lép fel, ily esetben kérem alá-san, a választási szabadság a legnagyobb mérték-ben van korlátozva, és ha van megvesztegetés, an-nál általánosabb és nagyobb megvesztegetés nem lehet, mint midőn valaki ily magashivatali állásban — ha befoly — az egész választó közönségre be-foly pro et contra. Mert az egyik szavazó-fél attól tart, hogy vagyonát veszti el, a másik fél kényte-len rászavazni azon reménység fejében, hogy va-lamihez jut, a mi nem az övé.

Ezen ténykörtülmény tökéletesen feleslegesnek be-lelvén bizonyítva, már most ezen választás akár előlege a bizalomnak, melyet elnyert, akár jutalom, én semmikép sem tartom azt, a közvélemény őszinte és független nyilatkozatának. E tekintetben fölles-gesnek tartom a vizsgálatot, még azért is, mert milyen körülményre terjeszkednek az ki? a legfőbb körülmény igazolva levén. Talán arra, hogy Cser-mák vagy hogy hívják, — hogy ez rabló volt, — hogy avval korteskedett, — ez maga oly kérdés, melylyel, midőn egymás vagyona fölötti osztozko-dásról van szó, föltételeztetik, hogy t. i. erre a dologra csak oly társaságot lehet keresni. (Helyes és zaj.)

En e tekintetben tökéletesen feleslegesnek tar-tom a vizsgálatot és a választást egyenesen meg-semmisítendőnek vélem — nem akarván oly praecendenseket állítani fel, hogy jövendőben nem aka-rok itt a mostani kormányra vonatkozással élni, de jövőre akadhatna oly kormány, mely minden ke-rületben ily alapot kereshetne a kiküldetésére, a mi alkalmat szolgáltatna neki a közvéleményt ezen az uton saját céljaira megnyerni.

Bobori Károly: Ez esetet egyiknek tartom azok közül, melyek a t. háznak komoly figyelmét, de egyszersmind komolyabb eljárását követelik. Itt nem borrali részegítés, itt nem pénzbeli vesztege-tésről van szó, hanem egy sokkal veszélyesebb, t. i. szellemi megreszegetésről és vesztegetésről, mi ál-talában a polgári társaságnak, különösen az állam-életnek sokkal veszélyesebb. Midőn egy néptömeg elutasítva az ő képzelt jogától 14 ezer hold földre nézve folyton ámitatva és ringattatva az ő remé-nyekben némely csalók, és az ő vérén és pénzén élők által, utóbb közöttük megjelen egy magasál-lású hivatalnok, oly hivatalnok, kiről ők úgy mond-ják, harmadik széken ül a királytól, és az őket megerősíti az ő hiszékenységekben, illetőleg a pusztá-keresésben, és azt hiteti el velük, hogy ha ő kép-viselőnek megválasztatik, a pusztá az ő kezükbe juttatik, és ujjal felosztatik; továbbá, hogy ha ezen magas állású hivatalnok mérlegbe vetve az ő kiküldetési hatalmát, azon rágalomokban, melyek megvizsgálására kiküldeték, és azon panasznak alap-ján egyrésztől kaczerkodya az ámitatokkal, más-résztől czimborálva az elámitókkal, elhiteti velük hogy ő, ha követnek megválasztatik, 150,000 lo-pott forintot megtérítend, az előjárókat elítelteti, az urakat becsuklja, a tanácsot ujra, és pedig csupa parasztokból fogja alkottatni, akkor mi cso-da, hogy egy ily elámitott nép által megválaszta-tik képviselővé! De az, tisztelt képviselő társaim, az nem megnyerése a közbizalomnak, hanem mint emlékszem, hogy a kérvényben kifejeztetett, ez meglopása a közbizalomnak.

Szász Károly: A vizsgálat mellett nyilat-kozik.

Patai István: Rövid leszek (zaj) T. ház! Én nemcsak a ház érdekében, de különösen magának a tisztelt jelölt egyének érdekében kívánom a vizsgálat elrendelését, mert, ha azon tények, a mik itt megemlítették, bebizonyulnak, nemcsak hogy mint képviselő e házban helyet nem foglalhat, ha-nem, mint csaló, ámitó s néplázító, bűnvádi kere-set alá is veendő (körtetészs.)

Végül a ház az osztály véleményét fogadta el, a vizsgálatra Bözörmenyi László kül-detet ki.

Idősb J. József thuróczi megyei sz. mártónkerületi képviselő jegyzőkönyve rendben találhatván, s a megválasztatása ellen benyújtott kérvény mivel nem levén indokolta, az osztály igazolándónak véleményezi.

A ház egyhangulag elfogadta az osztály véleményét, s így J. József szintén az igazolt képviselők sorába lépett.

Kautz Gyula győrfvárosi képviselő jegyzőkönyve rendben találhatván s igazolhatván.

Még a 9. dik osztály részéről b. Perényi Zsigmond megválasztatását illetőleg kellett volna jelentést tenni, miután azonban ellene legújabbán ismét érkezett petíció, az osztály ezt is figyelembe fogja venni, mielőtt jelentést tenné.

Az ülés 3/4 2 kor befejeztetett.

Az alsóház hetedik nyilvános ülése
jan. 12. é. d. e. 10 ór. kor.

A jegyzőkönyv felolvasását Bonis S. félbeszakasztja azzal, hogy az idők vagy mind számláltassanak elő, vagy általán mellőztessenek. Ghy-czy K. véleménye szerint a jegyzőkönyv minél rövidebben, szárazabban szerkesztendő; a részletek s beszédek úgy is a naplóba fognak fölvetetni, és a ház helyeselte e nézetet egyhangulag.

Ezután a naplóbíró bizottmány tagjaira történt szavazatok jegyzőkönyve olvastatott fel. A mennyire hallomás után följegyezhetők, a következők lettek megválasztva: Somssich Ignác, Nikols Fodor, Jámor Pál, Szontagh, Jendrassék, Dessewffy Ottó, Fest, Mihályi Péter, Szász K., Fáy G., Peliczay, Vadnay, Rudnyánszky Flóris, Ruthkay, Draskóczy, b. Vay Lajos, Szmracsányi, Madarász és Kudlik.

B. Perényi Zsigmond ellen a bizottmány vizsgálatot rendelt. Vadnay Lajos hosszasan fejtegeti, hogy nem a kérvényező, s illetőleg vádlók bizonynak a vádat igazolni, de a képviselő köteles bizonyítást a vád alaptalanságáról. Következésképpen b. Perényi a kérvényező részéről kiskorúnak — 22 évesnek állítván, ezt nem a kérvényező, de az illető képviselő tartoznék keresztlevelel bizonyítani. Pap Zsigmond szintén ez értelemben szól; Zsedényi azonban hínél ez értelemben, míg Szentkirályi végéig veti a vitának azzal, hogy a képviselői qualificatiót a központi bizottmány előtt kell igazolni. Szavazással vizsgálat lett elrendelve, Markos István küldetvén ki a vizsgálatra.

Egy e napon beadott kérvény alkalmából kérdés merült fel, vajon fogadtassanak-e még el beérkezett kérvények. Bonis a már beadottakat elfogadtatni kéri; Tisza Kálmán azonban, s így ez végzésbe ment.

B. Baldacsi Antal választatása megvizsgálására Rudnyánszky képviselő kiküldeték.

Besze János az osztály véleményezése folytán a ház éljenése közt igazolt képviselőnek kijelentetik.

Mocsári Lajost az osztály igazolt képviselőnek véleményezi elfogadtatni; azonban Somssich Pál, Klauzál G., Madarász L. vizsgálatot javasolnak.

Több képviselő a kérvény iratát is felolvastatni kívánja, a mi egy óra alatt megtörténvén, a ház felállással Mocsáryt igazoltnak jelenti.

Bonis máskor az irományokat felolvastatni kívánja.

Varró Sámuel a bizottmány igazoltnak véleményezi, de Pap Zsigmond a választó jegyzőkönyvet és az ellenjelölt lemondási oklevelét felolvastatni kéri. Ezután Pap Zsigmond vizsgálatot kéri, a ház ellenzi, Ürményi szintén vizsgálatot, Madarász, Ghy-czy, Pap, Búszörmenyi, további közbeszólásaik után a ház nagy többséggel Varró Sámuelt igazolt képviselőnek nyilvánítja.

A 2. dik osztály igazolási tárgyalása kezdődvén, Dörny Ádám az osztály véleményezése folytán igazoltnak jelentetett ki. Pap Simon ugye hosszasan vitára adott alkalmat, mely az iratok felolvasásának kívánásával és annak másnapra lett kitűzésével végződött.

Legfelsőbb leirat.

A „P. Napló“ hozza a „Wien. Ztg.“ után fordításban azon legfelsőbb leiratot, mely az erdélyi hatóságok képviseletének meghívásáról intézkedik. Mi minthogy az eredeti magyar szöveghez még hozzájutni szintén nem lehetett szerencsénk; ugyancsak a „P. N.“ átfordítása szerint ezennel közreadjuk:

Az erdélyi leiratok másodikika a „Wien. Ztg.“ból magyarra visszafordítva; itt következik:

Mi I. Ferencz József, Isten kegyelméből Austria császára, Magyarország apostoli királya, Erdély fejedelmé, stb. stb.

Tekintetes, nagyságos, tisztelendő stb. Kedvelt híveink!

Az általunk 1865. szeptember 1-én Erdély nagyfejedelméink országgyűlésének f. évi dec. 18. dikán hozzáuk intézett feltevéseikben kifejezett kéréseiket meghallgatván, kegyesen megengedjük, hogy a f. évi dec. 10-kén az 1848. évi választó törvény módoszata szerint Pestre összehívott magyar országgyűlésen Erdély nagyfejedelméink királyi

hivatalosak és hatósági képviselők által képviselve legyen.

Ennél fogva kegyelmesen meghagyjuk nektek, kedvelt híveink, hogy a megyékben, vidékeken, bele foglaltván a nadvódi is, a székely székeken és szász székeken, és vidékeken, a szabad kir. városok és mezővárosok megtegyék a megfelelő intézkedéseket, hogy az 1848-iki erdélyi II. dik törvénye szerint a képviselők választása gyorsan végrehajtsasson, s a megválasztott képviselők a már működő magyar országgyűlésre azonnal elküldessenek.

Kiknek egyébiránt maradtunk stb.

Kelt Bécsben, december 25, 1865.

Aláírva:

Ferencz József.

Gr. Haller Ferencz

Legfelsőbb megbízásból gr. Teleki Miklós.

Kül- és belföldi levelezés.

Szász-Erdélyben, jan. 8.

A „Kolozsvári Közlöny“ folyó évi 2- és 3-ik számaiban egy cikk jelent meg e czim alatt: „Néhány szó bukovinai szegény magyar-jaink érdekében“, a gyulafejevári cikkiről bizonytalanságban látszik lenni a bukovinai magyar telep keletkezése és specialis, azaz székely vagy magyarországi faja iránt, kiterjeszkedik tovább e nép vallási tekintetben elhanyagolt állapotjára, s óhajtaná, hogy a nmlgu főpapság lendítsen valamit fajrokonaink vallásilag leendő fölemelésén; gyülelemmel olvasam az egész cikket, s vártam, hogy a t. szerkesztő ur egy csillag alatt ki fogja jelezni egy a telep keletkezése idejét, mint az ott lakó nép magyar vagy székely eredetét; mivel pedig ez nem történt, netalán azt eszelésünk tudni, a mi a múlt század végével történt, s az egész ügy feledékenységbe menjen át, a bukovinai magyar telep ismertetését illetőleg, következő szerény észrevételeim kívánom közölni:

A bukovinai magyar telep alig 80 éves, és törzsszerű székely népsége van. A lángeszű 2. dik József császár uralkodása kezdetén a börtönök állapotjáról és a foglyok büntényeiről s ezeknek okairól hivatalos kimutatásokat kívánt tétetni, ezekből pedig kitűnne az, hogy a székely hatóságok börtönei tulnépesedve vannak gyilkosok, rablók, tolvajok és csalókkal; valamint az is: hogy ezen büntények többnyire birtokhiányból s élelem szerzési vágyból követték el, a jó szívet és mély belátású császár hamar észrevette, hogy a foglyok büntetésük ideje elteltével nem kénytelenek lesznok előbbi életmódjukhoz visszatérni, gyökeresen kívánt segíteni a bajon, s az eltvedetteket ismét visszadatta a polgári társaságnak azáltal, hogy rögtön visszairatja a börtön nélküli rabokat, s a nőket nejeikkal, a nőteleket az általuk szabadon választott és hasonlólag szabadon ajánlkozott szegény székely hajadonokkal, erős fedezet alatt át szállította Bukovinába, s a Radoutzi cs. kir. uradalomnak több mértőldre terjedő pusztá, de termékeny helyein letelepítette, a leendő helységek határait kijelöltette, lakhelyeket, gazdasági épületeket emeltetett, minden családfőnek két erős igavonó marhát s egy tehént adatott, valamint mindennemű vetőmagot és gazdasági eszközöket is, oly feltétellel, hogy ezeknek árát lassankint vissza fizessék az illetők; a földbirtokért pedig tartozzanak évenként 12 napzámot tenni a Radoutzi uradalomnak.

Igy tanultam egykor a bukovinai magyar telep történetét mint csodát, egy adtam azt elő, később mint nyilvános tanár, végre így hallottam ezt egy hadikfalvi öregrendű atyától, midőn tábori lelkészi minőségben a falun átutaztam. Ugyanis 1852-ik évben Bukovinán át kellett vutaznom, miután több kopár és a szó legszorosabb értelmében miveletlenül heverő határ iszonyú viszszász érzések közt elhagytam volna, rögtön miszgy varázs-ításra csinos és nagy kiterjedésű falu állott előttem, a térség dűsán be volt vetve minden nálunk ismeretes gabonafélékkel, a folyam partján levő réteken bőven éré füvet kaszált egy hangyamozsásu, több száz főre menő fürge kaszás, vig zibongás és egy ismeretes dallam kedves hangjai csaptak meg füleimet, megállítattam a szekeret s nagy meglepetésemre hallám: „Az alföldön halászléjegy vagyok én“ czimű dalnak néhány szavait, — ekkor sietve hajtatték s nemsokára egy reggeliző magyar család előtt állottam, egy öszejű, de erőteljes öregből, egy jól korbelt férfiúból, s három izmos, vidám képtű, fél gyermek s fél fiatal képezte a társaságot; ültöztek s beszédmodjuk azonnal elárulta a csiki székelyeket, a tojás nem hasonlított a máshoz mint ezek.

A fajnép nál szokásos hosszú bevezetés és kérdészködés után az öreg atyafi leír egy adta elő a telep történetét, mint fennebb leírtam, azon hozzáadással, hogy ide telepedésük után, rablás és tolvajság nem fordult elő köztük, az épületek, marhák és gazdasági eszközök árát már az első nemzedék megfizette, a 12 napi robot alól pedig ők is 1848-ban felszabadították s szabad polgárokká váltak.

Az öreg atyafi azt is fölemlítette, hogy József falva a császár nevével, Hadikfalva és Laudonfalva a császár két tábornokától kapta s elnevezést, Isten segitsen egy felállítás. Fo-

gadji-Isten pedig egy odatelepítettnek „fogadj Isten oltalmadba minket elhagytottakat“ imája kezdetétől vette nevét; Andrásfalvát az udvarhelyszékiek, Bélafalvát a háromszékiek nevezték így, Falkó legkisebb telep levén faluk vagy falukból származik, Terebely elnevezésének okát elfeledtem.

A nem régi hagyomány, mely e 9 helységben szájról szájra megy, át, a székelyes ültözet és szőlőskert, mely 80 évi elszigeteltség után is változatlanul maradt, s azon körülmény, hogy Andrásfalván unitariások is vannak, kétségen kívül helyezi a bukovinai magyar telepnek erdélyi és székely elnevezését; József, Hadik- és Laudonfalva elnevezése pedig a telep keletkezésének idejét. — Radoutzot félkör alakban veszik körül e magyar faluk, s Bukovinának legtermékenyebb helyére vannak telepítve ugyan, de egyszersmind legszorgalmasabbak is, kiket a kis ország felmutatni tud, körös körül minden szárazsáka restek és lágyok, hogy ne mondjam gyávák, a legszebb és legerősebb lovakat s szarvasmarhákat a magyar helységek tenyészítik az egész országban, s gyümölcsfákat, kis virágos kerteteket a ház mellett csak is ezen helységeken lehet találni. Míkor e helységek határaiból ki, és a szomszédai oláh helységek határaiba belép valaki, úgy érzi magát, mintha a lángpallosu Cherub egyenesen a paradicsomból lökte volna ki, s utazhatik azután egész Bukovinán és Galliczián keresztül, nem lát többé semmi ipart és szorgalmat egybeült mint ott, a hol elszórt sváb telepekre akad.

Azonban a földész, ha legszorgalmasabb is, ha termékeny földet mivel is, mégis igen gyakran ki van téve az elemi csapásoknak, árvíz és szárazság oly csapások, melyek a legszorgalmasabb földész is nyomaszt és inségre juttatják, láttuk ennek példáját ezeltől pár évvel magyarhonon testvéreink, látjuk jelenleg bukovinai szerencsétlen rokonainkon, illő tehát, hogy ha amazokat tehet-segünk szerint segítünk ellenhalásukban.

Attérék már bukovinai rokonaink szellemi, illetőleg vallási szükségére, ezek sokkal nagyobbak az anyagiaknál; mert az elemi csapások által okozott kárt pár termékeny év visszatéríti, de a szellemi miveltetés hiányának káros következtéseit egész nemzedékek éreztik, miképpen mondhatnánk elő a szellemi miveltetés ott, hol magyar nép és tót pap, magyar gyermekek és lengyel tanító van? a felelet rá egyszerű: sehog, már pedig ily körülmények közt voltak és vannak bukovinai rokonaink mostanig. A telepítéskor a bukovinai erők hatósága alá rendeltettek volt oly feltétellel, hogy Magyarország primásai a szükséghez képest alkalmas papi egyéneket küldjenek a lebergi érsek megkeresése folytán a magyar helységekbe, de az alkalmas szót úgy magyarázták, hogy a Bukovinába küldendő papok értsék a lengyel nyelvet, mert ez a lengyel egyházi körlevelek és rendelekek foganatba vételére elkerülhetlenül szükséges, ennek következtében szegény véreink oly papokat kaptak, kik a szláv nyelvet igen jól értik, de magyarul nem sokat beszélnek azon egyszerű okból, mert nem tudnak, egyházi szónoklatokat nem tarthatnak a hasonlíthatatlanul szebben és tisztábban beszélő magyar népnek, az iskolákban vallási oktatást nem adhatnak a gyermekeknek, a nélkül, hogy ferde szó ejtések miatt egy a nép, mint az iskolások részéről kinevetessenek; és így elképzelhetik egyháznagyjaink részéről, és így az erdélyi püspök ő nmlgu, a biborok hja primás ő emmentiaja, s Magyarország főkecellára ő exoja leendő közbenjárásai következtében remélni lehet, hogy a bukovinai magyar helységek magyar papokkal s magyar tanítókkal fognak ellátni, s ő cs. ap. kir. Felségének legkegyesebb jóváhagyása folytán az erdélyi püspöki megyéhez fognak egyháziilag csatoltatni.

Ez égbekiáltó szükségén segíteni csak egyetlen mód van, t. i. a bukovinai magyar helységeket a lebergi érsek hatósága alól kivenni, s valamelyik magyar püspökség egyházi joghatósága alá helyezni; és itt legtöbb kiáltás lenne az erdélyi püspökséghez csatoltatáshoz, nemcsak azért, mert a bukovinai fajokonaink, hanem azért, mert Erdélyhez legközelebb laknak, ugyanis az erdélyi határszélől csak 6 posta állomás van Radauzig, melynek határán fekszik a magyar telep.

Alig lehet kétség a felől, hogy ő cs. ap. kir. Főlsége, mint uralkodó, és mint a magyar helységek volt földesura s jelenlegi egyházi kegyura, a legelső folyamodásra azonnal megadná legfelsőbb beleegyezését az erdélyi püspökséghez bekebelezéshez, mert ezáltal a bukovinai polgári és katonai kormányzás legkisebb zavarba vagy kellemtelenségbe sem jönné, hisz a szamosújvári és lugosi püspökség hatósága mostanig két országra terjedt ki, s az austria örökös tartományokban létezőnek püspökségek, melyeknek hatósága bajor, porosz, szász alattvalókra is terjed; Németországban akár bány püspök van olyan, ki 4—5 különböző uralkodó alattvalói felett gyakorolja püspöki hatalmát a nélkül, hogy ezáltal a polgári hatóságoknak okuk lett volna panasza, annál kevésbbé lehetne itt, hol mind a két ország ugyanazon flgs uralkodó kormányása alatt áll.

Amny, bizonyos, hogy a felsőges uralkodó

szorgalmatos, értelmes, hiv alattvalókat, az egyház a keresztény hitvallásban jármas hívőket kíván, mindezen czélokat pedig legkönnyebben el lehet érni azáltal, ha a bukovinai magyar helységeken egy kis magyar esperesi kerület alakítatik, erdélyi papokkal és tanítókkal ellátatik, és az erdélyi püspöki megyéhez csatoltatik. Ez esetben sok igen szegény állomáson levő, s a hiányosan fizetett kepebből alig tengerő papjaink nyernének az 500—600 o. ért. forint készpénz fizetése mellett az ott bukovinai magyar plebániákban, ezek pedig a kötelességeikben biven eljáró székely papokban.

Szünetlen panaszkodunk, hogy az egész világon fajrokonaink nincsenek, tehát sem anyagilag, sem szellemileg nem szabad elhanyagolunk azokat, kik társomzédságunkban léteznek, a felett is lehetett panaszt hallani, hogy fajunk győre szaporodik, de tekintünk a bukovinai magyar telepre, mely székely eredetét azáltal is bebizonyította, hogy a 400 és néhány családfőből álló kis csapat 80 év alatt 12 ezer lélekre nőtt ki magát, s ma Hadikfalván egyedül több családfő van, mint a telep kezdetekor egészben volt, és ha e népnek egészséges, erőteljes testalkatát nézzük, lehetetlen meg nem győződünk arról, hogy 40 év múlva 50 ezerre is szaporodunk.

Minden igaz magyar hazafi tehát, a ki nemzetének gyarapodásán öszintén örvend, hitem szerint erélyesen fel fogja karolni bukovinai szerencsétlen magyarjaink ügyét s nem fogja sajnálni e súlyosan látogatott néptől fölségűt fillérét, valamint azt is hiszem, hogy mindazon egyházi és világi férfiak, kik irányadó körökben némi befolyással bírnak örömet tesznek lépéseket szellemi fölségítésére egy oly népnek, mely nemzeti nyelvét, ültözetét, szokásait és hitét — elszigeteltsége dacára is — szeplőtlenül megőrizte, és szelents erekeiként állhatatosan őri és tartja; hiszem, hogy e nép, mely ugyszólván hátunk megett észrevétlenül tekintélyes számra nevekedett, nem fogja sokáig nélkülözni a szellemi fejlődést, melynek nagyraik részéről, és így az erdélyi püspök ő mlga, a biborok hja primás ő emmentiaja, s Magyarország főkecellára ő exoja leendő közbenjárásai következtében remélni lehet, hogy a bukovinai magyar helységek magyar papokkal s magyar tanítókkal fognak ellátni, s ő cs. ap. kir. Felségének legkegyesebb jóváhagyása folytán, az erdélyi püspöki megyéhez fognak egyháziilag csatoltatni.

Végre nem hagyhatom fölemlítetlenül azon kérdést: vajlon nem lehetne-e ma is a székelyhatóságok börtöneit kifizetni a börtön nélküli foglyoktól? s nem lehetne-e országos pénzállat, vagy részvénytársulatok segédelmével a mezőség és bánát üres helyein, a bukovinaiak mintájára erős magyar telepeket állítani, ez által a javító börtön rendszerek legsebbikét tetteleg alkalmazni?

Különfélék.

— A „Wien. A.“ írja: hogy a császári utazás Pestre kiállításban van ugyan, de részleteiről még semmi határozás nincs.

* A boldogult Dessewffy gróf hült teteme e folyó hó 12-én szenteltetett be Pozsonban. A hopsyó körül az akademia képviselői álltak: báró Eötvös, gróf Károlyi György, báró Prónai Gábor, Tóth Lőrincz, Hunfalvi Pál, Rómer Flóris tábor. A földhitelezettől Horváth Boldizsár, Korizmic László sth. Az udv. kecellár s a kir. főtárnokmester ő excája is itt voltak, ezenkívül Ürményi s mások. Mindegyiken meglátstogy, hogy egyet is elhunytat illeti; de ama nagy érdeket és gyászolni látszottak, melyekért Dessewffy működött és szorongva kérgezhetni: vajlon ki fogja helyettesíteni?

* A jótékony nőegylet javára a tegnapi délután rendezett első alarczos bálban szép számú közönség vett részt. A bál, mint halljuk, elég élénk volt. Jövedelmét még nem tudjuk, annyit azonban bizonyos, hogy a múlt évben e célra adott bált nem közelíti meg.

* Nem régiben említettük, hogy Tauffer egy csinosan berendezett fényírdát nyitott meg, melyből eddigelő folytonosan a legszebben sikerült arcképek kerülnek ki. Most megemlítjük kapcsolatban ezzel, hogy Kővári Endre igen csinosan színezi ez arcképeket, s mi a földolgoz, jutányosan. Nehány igen sikerült példányt láttunk tőle, melynek nyomán szivesen ajánljuk közönségünk figyelmébe.

* Kővári László „Erdély történelmé“ nek utolsó kötete e hó folytán már elhagyja a sajtót. Alkalmunk volt e sok szorgalom s tanulmányt nyitni a szerző különös a József császár ideje alatti kort igen érdekesen festi.

* Helybeli vívódánk szokott zártkörű bálját e folyó hó 27-kén tartja meg.

1. 1866.

Hirdetmény.*)

A magyar nemzeti színház Kolozsvárt f. 1866 évi május 1-8. napjától kezdve kiadandó levén, alól-irt választmány az e végett m. é. nov. 29-én hirdetett pályázatot ezennel megújítja, s a feltételeket a következőkben ismételve közölni teszi:

*) Kéretnek a pesti és más hazai lapok e hirdetmény szives átvételére. S. J.

1) A nevezett színház 3 egymásután következő évekre adatik ki, s pedig azon feltétel alatt, hogy a szerződést az egyes szerződési évek lefolytával valamint a vállalkozó, úgy maga a színházi választmány is felmondhassa, mi ha az illető szerződési év lefolyta előtt 4 hóval meg nem történék, a szerződés mindhárom év teljes lejártáig érvényben marad.

2) A vállalkozó a kolozsvári közönség műigényeinek megfelelő jól rendezett társaságot köteles tartani; előnye mindenestre annak leendő, a ki nem csak legtöbbet ajánl, hanem ajánlata valóságos és pontos teljesítésére nézve legtöbb képességet tanúsít és biztosítékot nyújt.

3) A színházi épületnek nagy költséggel eszközölt átalakítása és megnagyobbítása által az eddigi bevételek tetemes növelhetősége mód lévén nyújtva, a vállalkozónak segélypénz nem ajánlatik.

4) Az említett színház kivételére a választmány nem csak a jelenleg működő színházakat hívja fel, hanem a színházzal különben nem foglalkozó olyan vállalkozókat is felszólít, a kik vagy egymagok személyesen, vagy netán alakítandó részvényes társulat közreműködésével kívánának vállalkozni.

5) A vállalkozni szándékozók legfennebb folyó 1866 január utolsó napjáig folyamodjanak alólírt választmányi titkárhoz, a kinél a további részletes feltételek megtudhatók.

Az erdélyi országos színházi választmány Kolozsvárrt, 1866. jan. 14 kén tartott üléséből.

Megbizás folytán
Sándor József titkár.

Politikai hírek.

Angolország. London, jan. 8. Görögország királya már egy hónap előtt tudatta Victoria királynővel, hogy lelépni óhajt a görög trónról, kétségkívül az örökös izgalom miatt, mely Athenébe befészkelte magát, az országot fosztogató, s győgyhatatlan rabló csoportok, a pénztár türes volta s más hasonló bajok miatt. A londoni dán követ erre tüstént érkezett Clarendon lorddal, s így bírártak rá a sz. pétervári, párisi és londoni kabinetek, hogy egy-egy fregattot küldjenek a Piraensba György király biztosítékául, s erkölcsi támogatására; mindazáltal a parancsnokoknak meg van hagyva, hogy tetteleg beavatkozásba ne bocsátkozzanak.

Franciaország. Páris, jan. 9. Mindenki Madrid felé fordítja tekintetét, a hol most három-

szorta több forog veszélyben, mint 1854-ben. Akkor, midőn O'Donnell, — a ki most a korona és az oltár védnökét játsza, — mérszárlással s lázadással tört magának utat a kormányhoz, s utat nyitott olyan embereknek, mint a mostani belügyminister Posada Herrera, csak hivatalokra, méltóságokra, és rendjelekre tartottak hajtóvadászatot; de most II. Izabella megmaradhatása vagy elűzése forog kockán, sőt talán a dynastia sorsa is. Egész Cataloniában nagy az ingerültség. A felkelés kitörése előtt sok kiáltvány terjesztett ott el a nép között, azt hirdetők, hogy közelget az óra, melyben Spanyolország megszabadul elnyomóitól, hogy a mozgalom élére egy közszereletben álló főnök fog állni. A spanyol nép még rosszabb sorsot nem várhat, s így a felkeléstől hajlandó jobb állapotot várni a mostaninál, s lehetetlen is sokáig fűtartani a mostani állapotot, minden tüzet, minden iparág pang, sokan annak tulajdonítják e pangást, hogy mindenfelé várják a felkelést. Ugy hallani, hogy Barcelonáig és Saragossáig el van ágazva a mozgalom. Madrid csendesen viseli magát az ostrom állapot alatt. Egy zászlóaljtot elszedettek a fegyverek, a kormány bizalmatlansága folytán. Hallomás szerint Primeu kivül még Pierrad, Contreras, és Carlos Latorre tábornokok is a felkeléshez csatlakoztak. Madridban sok elfogatók történt; majd minden független lap szerkesztője, sok képviselő és főtiszt elfogattak: az utóbbiak közül többen elszabadultak, midőn börtönbe kísértettek, s elmenekültek Primhez.

A „France” a spanyol felkelésről szóló cikkek végén kiemeli, hogy ezen mozgalom célja, nem pusztán a hatalom kiragadása a mostani kormány kezéből, hanem szabadelvű politikanak az alapját, bölcs reformok, az államháztartás rendbeszedése, a jogos haladási eszméknek kielégítése és az általános jólét kifejlesztése által megvetni a tüzte ki célt. Lehet a pártokat csatateren legyőzni, leverní, — mond a „France” legvégül, — de sokkal többet ér az, ha gyakorlati javítások által győzelmet meg, és kiragadtatik kezükből a haladás és szabadság képviseléséből báramló érdem.

Spanyolország. Madrid, jan. 2. „Tegnap és tegnapelőtt a legnagyobb hírek szállongtak Madridban. Kitörendő zavargásokról s vérengzésekről beszélt mindenki. A csapatok consignálva fegyver alatt tartattak a lakosságban. Tudva volt, hogy több főtiszt titkon távozott a fővárosból, s hogy a kormánynak biztos tudomása levén róla, miszerint a madridi helyőrségül szolgáló csapatokra nem támaszkodik mindnyájára, más ezredeket rendelt be a vidékről. Azt is beszélik, hogy a tarto-

mányokban elfojtott forrongás van kitörő félben. A fővárosban megjelenő valamennyi hírlapnak kötelezőségét tetették ezen híreket meghazudtolni, s a hivatalos lapok teli szája magasztalták az országban uralkodó példás csendet. Rendesen igaz szokott lenni az a közmondás, hogy „a hol tűz nincs, füst sincs”, s már maga az az általános nyugtalanság elég bizonyítéka a nép között uruló forrongásnak. Bizonyosnak tekinthető, hogy nagy válság előestéjén vagyunk, a mely ha nem törne ki legközelebb, azért nem kevésbé mélyenható leendő később is. Akaratlanul is eszébe jutnak minden embernek ezen válságos napokban, melyekben a kormány elégedetlen levén a senatussal, a senatorok tömeges elbocsátásához készül — azok az események, melyek a Narvaez-ministerium bukását megelőzték, s mindenki Prim nevét emlegeti. Prim tábornok vállalkozó, dicsvágyó, kipróbált bátorságu vitéz katoná, szíval bírja mindazon tulajdonokat, melyek megkívántatnak ahhoz, hogy a spanyolnak imponálhasson valaki. Jelenleg Prim a legnépszerűbb pártfőnök egész Spanyolországban.

A progressisták azon meggyőződésben, hogy Prim, mihelyt a körülmények kívánják, semmitől se fogva visszaretenni, a legnagyobb bizalommal viseltetnek iránta, főképp mióta tudják, hogy a kényelmes Espartero nagyobban monarchicus érzelműnek mutatja magát, mint a progressista nézettekkel összeegyeztethető. A kormány helyzete most sokkal nehezebb, mint két hónap előtt volt, s ha Prim megkísérlelé, a mi egy év előtt rozslu tűtött ki, a sikert most bizonyosnak tartja minden ember.

Az „Independencia” jan. 3-án, tehát a kitörés napján kelt madridi levelet közli. Ezen tudósítás szerint a felkelés legelső lefolyása ilyen volt: Jan. 3-án reggel 9 órakor villámsebességgel elterjedt Madridban a híre, hogy két lovas ezred, az egyik Aranjuezben, a másik Ocanában az éjjel proauciálta magát s ezredesök, alezredesök s többi tisztek egy része nélkül kiállottak és elvonultak, nem tudni hová. Néhány óra múlva a ministerium megerősíti a hír valóságát, s akkor aztán burgó hívókra találta a legtulzabb hírek is. Beszélték, hogy az a két ezred Madrid ellen utban van, hogy az alcajai őrség hozzájuk csatlakozott, hogy a barcelonai, saragossai és valladolidi őrségek szintén fellázadtak, hogy több tábornok áll a mozgalom élén, s hogy a madridi helyőrségben sem bizik a kormány. Így állottak a dolgok délután 4 órakor, midőn Zabala tbk egy négy gyalog zászlóaljból, négy lovas escadronból és két ütegből álló hadoszlopbal kiindult Madridból a felkelők ellen, míg

egy erősebb hadoszlop Serano alatt utóseregge alakított. A Madridban rendelkezés alá volt valamennyi tbk a hadügyministeriumhoz hivatott.

A „Köln. Ztg.” írja: A haladó pártnak a moderadok és a kamarilla kormánya ellen rég jövedt felkelése megtörtént. Anynyi való, hogy a dolog egészen úgy kezdődött, a mint Spanyolországban kezdődni szoktak a pronunciamentok: néhány ezred kitör, egy hírneves tbk a békétlenek élére áll, követeket igyekeznek nyerni, s e miatt rendszeren a hegyek közé vonulnak egy időre, ha nem sikerül, névszerint, ha Madridban a Puerta del Sol nyugton marad, akkor a fölkelők külföldre iparkodnak kijutni, siker esetében pedig Madrid ellen tart a fölkelő had. Ily módon lett Narvaez, Prim, s több más tábornok és nem minister a helyzet urává, s döntettek meg időjártával a királyi palotában és a parlamentben font ármányok által. A cuencai hegyek, és a Xacar forrásos területe Uj-Castilia keleti tengerpartján igen alkalmas gyűllyl szolgálhat az Uj-Castigliából és Cataloniából gyűlkező csoportok bevarására s összpontosítására.

É.-Amerika. A mexikói hírek teljességgel nem kedvezők. Az éppen nem juarista szellemű „Ere Nouvelle” ezeket írja az ottani állapotról: „A francia hadsereg elhelyezésében fontos változások történtek, oly stratégiai mozdulatok következtében, melyek oly czélből tetettek, hogy az expedicio hadtest erői bizonyos pontokra vonassanak össze. Aymard tbk, ki Sinalva-t tartotta megszállva, Durangóba húzódott, csak Mazatlanban hagyván helyőrséget; Jeanningrot tbk is kivonult Montereyből, hagyván e helyet mexikói csapatok oltalmára; Brioncourt tbk pedig Chihuahua-t hagyta el.” Ezen híreket pár héttel ezelőtt a sugalmazott lapok erősen tagadták, most a mexikói császárság lapja vallja be azokat. Azt is különösen találják bizonyos körökben, hogy Monttalon gr. éppen akkor utazott el Washingtonból Newyorkba, midőn a mexikói kérdés a congressusban tárgyalás alá kerülendő volt.

Ujabb. Bayonne, jan. 10. Madridból jan. 9-ről azon hírt jelentik, hogy Prim megverte volna Choncha tábornagyot. Prim tábornoknak már 7000 embere van. A nevezett tbk a tartományokban s a fővárosban levő pártfeleivel egyetértésben működik. A burgosi s a valladolidi kormányzók aggodnak, hogy a kormánykerületeik körében levő csapatok nem maradnak hívek a királynőhöz.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

36 1866.

W. C.

Hirdetés.

Mintán a Brassói kereskedelmi és ipar kamara kiegészítésére a választók jegyzéke megállapított és ennek alapjául az igazoló jegyek a választásra kiállítottak, és a jogosultaknak a tisztelt törvényhatóságokban utba indítottak, ezennel közhírre tétetik, hogy választási napul február 3-dika tüzetett ki.

Brassó, 8-dik január, 1866

a választási bizottság.

A brassói kereskedelmi és ipar-kamara megbízásából.

NEM HIVATALOS.

(19) Hiermit beehren wir uns die ergebene Anzeige zu machen, dass wir neben unsern bisherigen Geschäften in Frankfurt a. M., Hamburg, Wien und Berlin, eine neue Filiale in Basel errichtet, unter der Firma:

Haasenstein & Vogler,

Expedition für Zeitungs-Annoncen,
Basel, Freiestrasse Nr. 79.

Indem wir für das uns bisher allseitig in reichem Masse erzeugte Wohlwollen unsern besten Dank abstatten, bitten wir höflichst auch auf unser neues Etablissement dasselbe auszuüben; solches zu verdienen, wird auch ferner unser stetes Streben sein.

Frankfurt a. M.,
Hamburg,
Wien,
Berlin,

December 1865.

Mit aller Hochachtung

HAASENSTEIN & VOGLER.

(5) **MATICO-INJECTION**
UND **MATICO-CAPSELN**
VON GRIMAULT & Co Apotheker in Paris

aneikül, hogy stricturekat, vagy a belső részekben gyulladásokat okozna, a matico-peruea fa leveleiből van készíve. Dr. Ricord és a párisi orvosok legnagyobb része, mióta ezen gyógyszer feltaláltott, minden egyéb ilyenműt szert mellőznek. Az Injection a betegség kezdetével alkalmaztatik, a tokoskák minden rögzött s elévült esetekben, melyek a copahu s kubébamag s más egyéb érczes alapokra készített injectiókra távozni nem akartak, vétetnek használatba.

Raktár: Ausztria minden nevezetes gyógytárában.

(8) **JOHANN PETERLONGO**
Gewehrfabrikant in Innsbruck

sind gegenwärtig an ganz neuen garantirten und eingeschossenen Jagd & Scheibengewehren auf Lager, wie folgt:

Circa 100 einläufige Schrotstutzen & Flinten à fl 7 xr 50 bis fl 18.
„ 200 Doppelflinten mit Eisenläufe „ à fl 14, 16, 18 & 20.
„ 100 feine Doppelflinten mit Drathläufe von fl 21 bis fl 200.
„ 50 „ Lefauchaux-Doppelflinten von „ fl 50 bis fl 150.
„ 100 Büschstutzen von „ fl 50 bis fl 150.
„ 100 Scheibengewehre von „ fl 36 bis fl 200, — Ferners eine reichhaltige Auswahl von allen Sorten Revolvers, Revolver Carabiner, Büchflinten, Zimmergewehre & Pistolen etc.

Gefällige Aufträge können jetzt ohne Waffenpass sogleich expedirt werden.

Spezieller Preis-Courant gratis.

Rendelményeket főügyvivőm Zikeli Henrich által Brassóban is eszközölhetni.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárrt, Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvárhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfejevárrt kapható:

KOLOZSVÁRI KÉPES NAGY NAPTÁR.

1866-dik évre

Szerkeszti **K. PAPP MIKLÓS.**

II-dik ÉVFOLYAM.

Ara e terjedelmes naptárnak csak 1 forint.

Postán megrendelt példányért fuvarlevélre megkivántató bélyeg- és pakolásért még 10 kr melléklendő.

Irodai fali Naptár
1866-ik közönséges évre

katholikus és protestáns, görög-orosz, és izraelita naptárral, bélyeg-illeték táblákkal, a kolozsvári cs. kir. levél- és szekérposta, távirda, valamint a Biasini gyorskocsi menetrendével ellátva.

Különös tekintettel hivatali használatra.

Ara 30 kr. o. é.

Országos naptár 1866-ik

évre. Szerkeszti **ÖKRÖS BALINT** köz- és váltóüggyvéd és váltó-jegyző. Majláth Gy. k. u. főkanclár. B. Sennev Pál kir. főtárnokmester. Kellemesi Melcz J. k. személynök. Gr. Belcz R. államminiszter. Gróf Eszterházy M. b. tárczanélküli miniszter nagy 8-ad rétű arcsképeikkel, és a magy. ideiglenes képviselőház czimképeivel ellátva. Ara csak 2 frt. o. ért.

Parlamenti felelős kormány és megyei rendszer.

Irta **TISZA KÁLMÁN.**

Ara 80 kr.

Macaulay B. Lord Clive. Warren Hastings. Az angol Kelet-india meghódításának története. Fordította Szász Károly. Ara 2 frt.

Balogh Ádám. II. Lajos király ő felsége. Regény. 2 frt.

Mignet Stuart Mária. Fordította Berzewicz E. Ara 2 frt.

(20) **Tánczvigalom.** (1-1)
A marosvásárhelyi társalgó kör által folyó évi január 27-ik és február 13-ik napjain tánczvigalom rendeztetik M.-Vásárhely, jan. 11-én, 1866 a bizottmány.

(21) **Bérbe adandó birtok.** (1-3)
Szamosfalván az útmellet, egy tagosított birtok, melyben a sos-víz is van, Szentgyörgy naptól kezdve kiadó. Értekezhetni iránta t. Szigethi József urnál hidut-eza Nemessányi ház 307 sz.

(10) **Eladó szőlő!** (2-3)
A Bornymál nevezeti szőlőhegynek felső résziben, egy jó faj szőlőkkel, és jó karban levő szőlő kedvező feltételek mellett jutányos áron eladó. Területe két és fél hold, (mintegy 11 1/2 fertály) az aljában van sok nemes gyümölcsfa, és több kaliha. Értekezhetni iránta Wolff János gyógyszerészszel Kolozsvárrt, bel-monostort-eza 197 sz. alatt.

(16) **Reményik Mátás** (2-3)
kereskedésében fris liptói turó kapható.

(15) **Maszk-öltönyök.** (2-2)
Alólírt tisztelettel ajánlja a n. érd. uri rendnek s a t. cz. közönségnek: az eddigi években is tartott, de most újonnan szervezett a nagy választéku férfi és női **MASZK-RUHATÁRÁT.** Raktár: a ficsus épületnek magyartezai szárnyában. Kolozsvárrt Özv. NEUBERT JÓZSEFNÉ.